

INFORMATOR
o egzaminie
eksternistycznym
z wiedzy
o społeczeństwie
z zakresu branżowej szkoły
II stopnia

od sesji jesiennej 2024 r.



Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2022

Zespół redakcyjny:

Marek Zieliński (CKE)
Barbara Andrzejewska (OKE Jaworzno)
dr Wioletta Kozak (CKE)

Recenzenci:

Rafał Kus (SGH)
Oliwia Piskowska (UW)

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie

ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 616 33 99
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży

al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 634 91 33
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

pl. Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

| | | |
|----|---|---|
| 1. | Opis egzaminu eksternistycznego z wiedzy o społeczeństwie | 5 |
| | Wstęp | 5 |
| | Zadania na egzaminie | 5 |
| | Opis arkusza egzaminacyjnego | 6 |
| | Zasady oceniania | 7 |
| | Materiały i przybory pomocnicze | 7 |
| 2. | Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań | 8 |

- 4** *Informator o egzaminie eksternistycznym z wiedzy o społeczeństwie z zakresu branżowej szkoły II stopnia od sesji jesiennej w 2024 r.*

1.

Opis egzaminu eksternistycznego z wiedzy o społeczeństwie z zakresu branżowej szkoły II stopnia

WSTĘP

Wiedza o społeczeństwie to jeden z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie eksternistycznym z zakresu branżowej szkoły II stopnia.

Egzamin eksternistyczny z wiedzy o społeczeństwie z zakresu branżowej szkoły II stopnia sprawdza, w jakim stopniu zdający spełnia wymagania określone w [podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej](#)¹.

Informator prezentuje przykładowy arkusz egzaminacyjny wraz z zasadami oceniania. Stanowi przy tym jedynie ogólną, kierunkową pomoc w planowaniu procesu samokształcenia. Zadania w *Informatorze* nie ilustrują bowiem wszystkich wymagań z zakresu wiedzy o społeczeństwie określonych w podstawie programowej, nie wyczerpują również wszystkich typów zadań, które mogą pojawić się w arkuszu egzaminacyjnym. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić właściwe przygotowanie zdającego do egzaminu eksternistycznego.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których zdający wybiera odpowiedź spośród podanych. Mogą to być:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda-falsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje krótką lub dłuższą odpowiedź. Wśród zadań otwartych w arkuszu znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu (od jednego do kilku zdań).

W zadaniach egzaminacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na sprawdzenie umiejętności krytycznej analizy informacji uzyskanych z różnych źródeł i próby wyciągania wniosków oraz przedstawiania argumentów uzasadniających własne stanowisko. W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się także zadania sprawdzające umiejętności wykorzystania i tworzenia informacji, rozpoznawania i rozwiązywania problemów i – w zakresie możliwym podczas egzaminu – współdziałania w sprawach publicznych.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r. poz. 467, z późn. zm.).

Wszystkie zadania egzaminacyjne będą sprawdzały poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego:

I. Wiedza i rozumienie.

II. Wykorzystanie i tworzenie informacji.

III. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów.

IV. Komunikowanie i współdziałanie.

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin eksternistyczny z wiedzy o społeczeństwie z zakresu branżowej szkoły II stopnia trwa 120 minut².

Zadania zawarte w arkuszu egzaminacyjnym będą odwoływać się do różnych treści, zostaną zróżnicowane pod względem sprawdzanych umiejętności, a także poziomu trudności i sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych. Będą odwoływać się do różnorodnej tematyki, a także do zróżnicowanych materiałów źródłowych, np. tekstów normatywnych (np. źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce), tekstów narracyjnych (np. opracowań popularnonaukowych, tekstów publicystycznych), źródeł ikonicznych (np. map, schematów, zdjęć, plakatów, rysunków satyrycznych), źródeł statystycznych (np. tabel, wykresów, diagramów).

Liczbę zadań oraz liczbę punktów możliwych do uzyskania za poszczególne rodzaje zadań przedstawiono w poniższej tabeli.

| Rodzaj zadań | Liczba zadań | Łączna liczba punktów | Udział w wyniku sumarycznym |
|--------------|--------------|-----------------------|-----------------------------|
| zamknięte | 12–16 | ok. 16 | ok. 40% |
| otwarte | 12–14 | ok. 24 | ok. 60% |
| RAZEM | 24–30 | 40 | 100% |

² Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnymi. Szczegóły są określane w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu eksternistycznego dla danej sesji egzaminacyjnej.*

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

albo

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna lub odpowiedź niepełna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za poprawne rozwiązanie zadania otwartego będzie można otrzymać maksymalnie 1, 2, 3 lub 4 punkty. Za każde poprawne rozwiązanie, inne niż opisane w zasadach oceniania, można przyznać maksymalną liczbę punktów, o ile rozwiązanie jest merytorycznie poprawne, zgodne z poleceniem i warunkami zadania.

MATERIAŁY I PRZYBORY POMOCNICZE NA EGZAMINIE Z WIEDZY

O SPOŁECZEŃSTWIE

Na egzaminie eksternistycznym z wiedzy o społeczeństwie z branżowej szkoły II stopnia zdający może posługiwać się lupą.

Szczegółowe informacje dotyczące materiałów i przyborów pomocniczych, z których mogą korzystać zdający na eksternistycznym z wiedzy o społeczeństwie (w tym osoby, którym dostosowano warunki przeprowadzenia egzaminu), będą ogłaszane w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

2.

Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań

W Informatorze zamieszczono *Przykładowy arkusz egzaminacyjny* oraz *Zasady oceniania rozwiązań zadań*. Przy każdym zadaniu w arkuszu podano (po numerze zadania) liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie. W *Zasadach oceniania rozwiązań zadań* dla każdego zadania podano:

- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w danym zadaniu
- zasady oceniania rozwiązań zadań
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązanie każdego zadania otwartego.



**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|--|----------------------|
| PESEL (<i>wypełnia zdający</i>) <table border="1" style="margin: auto;"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table> | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | BWOP-100-24XX |
| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

EGZAMIN EKSTERNISTYCZNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE BRANŻOWA SZKOŁA II STOPNIA

DATA: **[dzień miesiąc rok]**

CZAS PRACY: **120 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 20 stron (zadania 1–22). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
3. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Na tej stronie i na karcie punktowania w wyznaczonych miejscach wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Pamiętaj, że w razie stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań egzaminacyjnych lub zakłócania prawidłowego przebiegu egzaminu w sposób, który utrudnia pracę pozostałym osobom zdającym, przewodniczący zespołu nadzorującego przerywa i unieważnia egzamin eksternistyczny.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1. (0–3)

O postawie społecznej

[Postawa ta] polega na akceptacji zarówno celów kulturowych wyznaczonych przez społeczeństwo, jak i instytucjonalizowanych środków służących do realizacji tych celów. Dzięki temu, że ten rodzaj przystosowania jest najczęstszy – system społeczny może funkcjonować. Postawa ta może w pewnych warunkach wiązać się z postawą oportunistyczną. Ma to miejsce wówczas, gdy nie opłaca się naruszać prawa, czyli postępować w sposób, który dana grupa uważa za niewłaściwy, ponieważ nacisk takiej grupy społecznej na przestrzeganie prawa jest tak znaczny, że łamanie prawa może prowadzić do dyskryminacji naruszczonego.

Na podstawie: M. Stefaniuk, A. Pieniążek, *Socjologia prawa. Zarys wykładu*, Kraków 2003, s. 209.

1.1. Podaj nazwę postawy opisanej w tekście.

.....

1.2. Sformułuj pozytywny i negatywny skutek postawy społecznej opisanej w tekście dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa.

Skutek negatywny:

.....

.....

Skutek pozytywny:

.....

.....

Zadanie 2. (0–1)

O jednym ze sposobów rozwiązywania sporu

Sprawę zgłosiła matka, chcąc unormować sytuację sprawowania opieki nad dzieckiem. Ojciec dziecka zgłosił się niechętnie i niejako pod przymusem, czemu dał wyraz w agresywnej przemowie na początku spotkania, nie dopuszczając rozjemcy do głosu. Później na skutek negocjacji prowadzonych pod kierunkiem rozjemcy, okazało się, że dobrze znali swoje dotychczasowe upodobania, zwyczaje i pretensje, ale zależało im na dobrych kontaktach z dzieckiem. Po określeniu przez swego stanowiska obojga rodziców, przeszli oni do rozmowy nad planem opiekuńczym, który powinien zaspakajać ich interesy, a nade wszystko uwzględniać potrzeby dziecka. Spotkanie zakończyło się spisaniem ugody.

Na podstawie: M.J. Zajączkowska, *Rozwiązywanie sytuacji konfliktowych w wymiarze jednostkowym i społecznym*, <http://mjz.com.pl>

Rozstrzygnij, czy sposób rozwiązania sporu opisany w tekście to arbitraż czy mediacja. Odpowiedź uzasadnij.

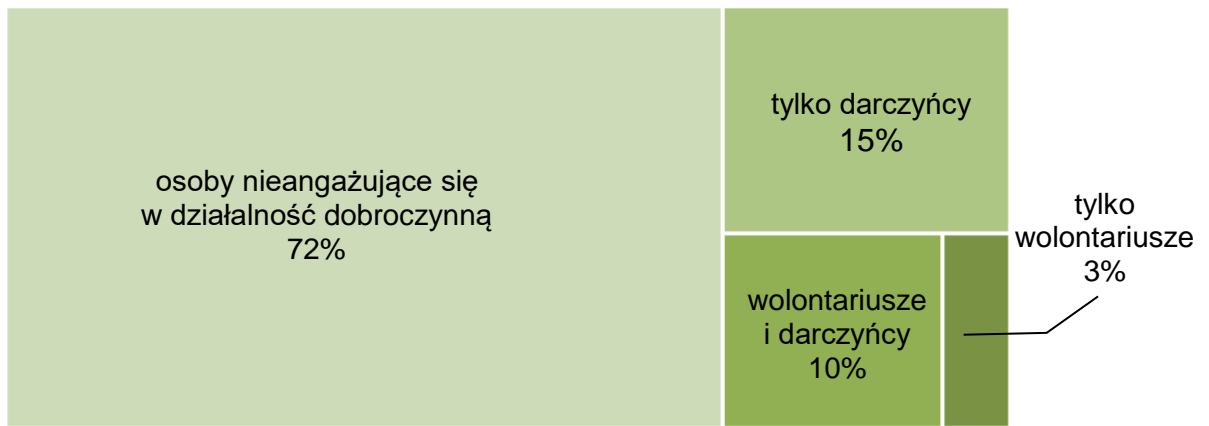
Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

Zadanie 3. (0–1)

O zaangażowaniu Polaków w działalność dobroczynną



Na podstawie: *Wolontariat, filantropia i 1% w Polsce. Raport z badań*, Warszawa 2008, s. 27.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na podstawie wyników badania można stwierdzić, że wśród osób angażujących się w działalność dobroczynną

- A. większość darczyńców to jednocześnie wolontariusze.
- B. wszyscy pracują nieodpłatnie na rzecz innych.
- C. największy odsetek stanowią ofiarodawcy.
- D. ponad połowa to wolontariusze.

Zadanie 4. (0–1)

O jednym z typów społeczeństwa

Spółeczeństwa [tego typu] opierają się na aktywności, kreatywności i innowacyjności wielu jednostek. Są to społeczeństwa, których polityka społeczna jest poddawana krytyce i w efekcie tej krytyki – zmieniana. Społeczeństwa te muszą być zarówno liberalne, jak i demokratyczne, tzn. musi w nich istnieć możliwość usunięcia z urzędu rządzących, którzy nie reagują na uzasadnioną krytykę.

Na podstawie: *Słownik socjologii i nauk społecznych*, Warszawa 2006, s. 347.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Powyższy tekst opisuje społeczeństwa

- A. otwarte.
- B. zamknięte.
- C. tradycyjne.
- D. industrialne.

Zadanie 5. (0–2)

O stosunku młodych do demokracji

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) czy też niezadowolony(a) ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju?

Badani w wieku 18–24 lata

| | 1995 | 2005 | 2010 | 2015 | 2021 |
|---------------|--------------|------|------|------|------|
| | w procentach | | | | |
| Zadowoleni | 24 | 51 | 49 | 45 | 19 |
| Niezadowoleni | 64 | 42 | 44 | 50 | 76 |

Na podstawie: *Komunikat z badań. Stosunek młodych Polaków do demokracji w latach 1992–2021*, Nr 118/2021, cbos.pl

Oceń prawdziwość podanych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

| | | | |
|----|---|---|---|
| 1. | Odsetek zadowolonych ze sposobu, w jaki funkcjonuje demokracja w naszym kraju był w 2021 r. niższy niż w 1995 r. | P | F |
| 2. | W 2021 roku odsetek niezadowolonych ze sposobu funkcjonowania demokracji w naszym kraju w porównaniu do roku 2015 wzrósł o 26 punktów procentowych. | P | F |
| 3. | W każdym z prezentowanych badań ponad połowa uczestników deklarowała niezadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji w naszym kraju. | P | F |

Zadanie 6. (0–2)

O wpływie internetu



<https://www.polityka.pl>

Na podstawie powyższego rysunku sformułuj jeden argument i jeden kontrargument do tezy: *Rozwój internetu prowadzi do wzrostu izolacji jednostek w społeczeństwie.*

Argument:

.....
.....

Kontrargument:

.....
.....

Zadanie 7. (0–3)

Fragment *Konstytucji RP*

Art. 57.

Każdemu zapewnia się wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Ograniczenie tej wolności może określać ustawa.

Art. 64.

1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

Art. 38.

Rzeczpospolita Polska zapewnia każdemu człowiekowi prawną ochronę życia.

Art. 73.

Każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury.

Art. 75.

1. Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.

Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 (stan prawny na 10 czerwca 2022 r.).

Uzupełnij tabelę. Do podanych rodzajów praw i wolności człowieka dopisz właściwy artykuł *Konstytucji RP*.

| | Rodzaj praw i wolności | Artykuł <i>Konstytucji RP</i> |
|----|---------------------------|-------------------------------|
| 1. | Prawa i wolności osobiste | |
| 2. | Prawa socjalne | |
| 3. | Prawa polityczne | |
| 4. | Prawa kulturalne | |

Zadanie 8. (0–1)

O jednej z fundacji



Działamy na rzecz równości wszystkich ludzi, niezależnie od pochodzenia, koloru skóry, płci czy wyznania.

Fragment statutu „Fundacji dla wolności”

§ 2.1. Fundacja posiada osobowość prawną. [...]

§ 3. Siedzibą Fundacji jest miasto stołeczne Warszawa.

§ 4.1. Terenem działania Fundacji jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie: <https://www.fundacjadlawolnosci.org>

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Fundacja, którą przedstawiono w źródłach, jest

- A. organizacją pozarządową działającą na rzecz praw człowieka.
- B. wyspecjalizowaną organizacją ds. praw człowieka działającą w strukturze ONZ.
- C. międzyrządową organizacją stojącą na straży praw i wolności człowieka.
- D. jednym z oddziałów Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Zadanie 9. (0–1)**O dostępie do informacji publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej****Przepis A.**

Prawo do informacji publicznej obejmuje uprawnienia do: [...]

- 2) wglądu do dokumentów urzędowych,
- 3) dostępu do posiedzeń kolegialnych organów władzy publicznej pochodzących z powszechnych wyborów.

Przepis B.

Informacjom niejawnym nadaje się klauzulę „zastrzeżone”, jeżeli nie nadano im wyższej klauzuli tajności, a ich nieuprawnione ujawnienie może mieć szkodliwy wpływ na wykonywanie przez organy władzy publicznej [...] zadań w zakresie obrony narodowej, [...] bezpieczeństwa publicznego [...] Rzeczypospolitej Polskiej.

Dz.U. 2001 nr 112 poz. 1198, z późn. zm., Dz.U. 2010, nr 182, poz. 1228, z późn. zm.
(stan prawny na 10 czerwca 2022 r.).

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Prawo powszechnego dostępu do informacji publicznej, związanej z działaniem gminy, nie obejmuje możliwości

- A. udziału w posiedzeniu rady gminy.
- B. udziału w konsultacjach społecznych w gminie.
- C. zapoznania się z planem instalacji wojskowych na terenie gminy.
- D. zapoznania się z planem zagospodarowania przestrzennego w gminie.

Zadanie 10. (0–2)

Tekst 1. O mniejszościach w Polsce

Mniejszość [...], do której przynależność podczas przeprowadzonego w 2011 r. *Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań* zadeklarowało 38 797 obywateli polskich, zamieszkujących głównie w województwie warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim, pomorskim. W wyniku przeprowadzonej w 1947 r. przez ówczesne władze komunistyczne akcji „Wisła” niemal cała ludność [...], zamieszkująca tereny południowo-wschodniej Polski, została przesiedlona na tereny Polski północnej i zachodniej, gdzie obecnie znajdują się jej największe skupiska. Części z nich udało się uniknąć przesiedlenia z rodzimych terenów, a części pozwolono na powrót po 1956 r. Stąd też skupiska [tej] mniejszości [...] w województwach podkarpackim i małopolskim.

Na podstawie: <https://www.gov.pl>

Tekst 2. O jednym z Kościołów w Polsce

Historia tego Kościoła [...] w Polsce zaczyna się w 1596 r., gdy na Synodzie w Brześciu większość [...] władcy, których diecezje leżały na terenie Rzeczypospolitej podpisała akt unii z Rzymem, uznając tym samym władzę papieża. Unitom (gdyż tak również są nazywani) zagwarantowano zachowanie wschodniego obrządku w liturgii, własnej hierarchii kościelnej i prawa kanonicznego. [...] W maju 1996 r. Stolica Apostolska zdecydowała o utworzeniu w Polsce greckokatolickiej prowincji kościelnej – metropolii przemysko-warszawskiej. W jej skład weszły: archidiecezja przemysko-warszawska i diecezja wrocławsko-gdańska.

<http://dziedzictwo.ekai.pl>

10.1. Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Mniejszość, o której mowa w tekście 1., to mniejszość

- A. litewska.
- B. tatarska.
- C. ukraińska.
- D. białoruska.

10.2. Rozstrzygnij, czy przedstawiciele mniejszości scharakteryzowanej w tekście 1. to członkowie Kościoła opisanego w tekście 2. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obydwu tekstów.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 11. (0–2)**O wyborach 2019 roku do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej**

| Komitet | Liczba głosów |
|--|-------------------|
| Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość | 8 051 935 |
| Koalicyjny Komitet Wyborczy Koalicja Obywatelska PO .N Ipl Zieloni | 5 060 355 |
| Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej | 2 319 946 |
| Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe | 1 578 523 |
| Komitet Wyborczy Konfederacja Wolność i Niepodległość | 1 256 953 |
| Komitet Wyborczy Wyborców Koalicja Bezpartyjni i Samorządowcy | 144 773 |
| Komitet Wyborczy Wyborców Mniejszość Niemiecka | 32 094 |
| Komitet Wyborczy Skuteczni Piotra Liroya-Marca | 18 918 |
| Komitet Wyborczy Akcja Zawiedzionych Emerytów Rencistów | 5448 |
| Komitet Wyborczy Prawica | 1765 |
| Razem | 18 470 710 |

Na podstawie: <https://sejmsenat2019.pkw.gov.pl>

Oceń prawdziwość podanych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

| | | | |
|----|---|---|---|
| 1. | Wyniki wyborów wskazują, że komitet wyborczy utworzony przez partię, na czele której stoi Jarosław Kaczyński, uzyskał największą liczbę głosów. | P | F |
| 2. | Trzecim pod względem liczby oddanych głosów był komitet wyborczy, na czele którego stał Szymon Hołownia. | P | F |
| 3. | Ponad 1,5 mln głosów oddano na komitet wyborczy partii, której prezesem był Władysław Kosiniak-Kamysz. | P | F |

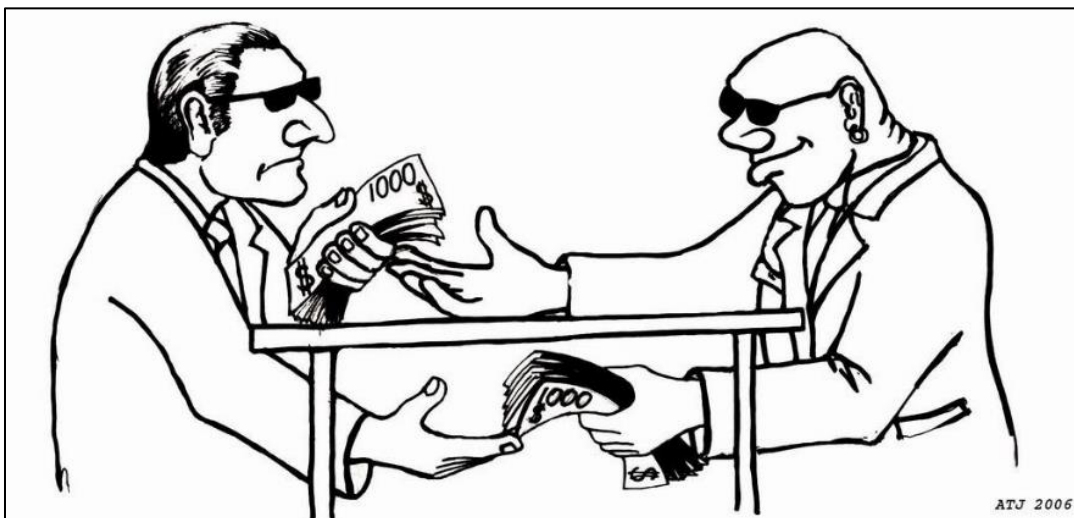
Zadanie 12. (0–1)

O jednej z patologii życia społecznego

Wzajemne i dobrowolne *odwdzięczanie się za przysługi* może przybierać formę np. wynagradzania w postaci otrzymywania umów na usługi o charakterze niematerialnym, których wartość może być dowolnie wyceniana, otrzymywania intratnej pracy po zakończeniu pełnionej funkcji publicznej, pomocy dla najbliższej rodziny/znajomych w biznesie (zamówienia, kontrakty, zlecenia, zawarcie korzystnej umowy, zakupy towarów), wykupu udziałów w spółce, przekazania dotacji/dofinansowania dla określonego podmiotu/projektu, zainwestowania we wspólny biznes, powołania w skład kilku rad nadzorczych rekomendowanych osób.

<https://www.academia.edu>

Rysunek satyryczny



<https://slonecznystok.pl>

Rozstrzygnij, czy obydwa materiały źródłowe dotyczą tej samej patologii życia publicznego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....
.....
.....

Zadanie 13. (0–3)**O jednym ze zjawisk współczesnego świata**

[To są] charakterystyczne i dominujące w końcu XX i na początku XXI w. tendencje w światowej ekonomii, polityce, demografii, życiu społecznym i kulturze, polegające na rozprzestrzenianiu się analogicznych zjawisk, niezależnie od kontekstu geograficznego i stopnia gospodarczego zaawansowania danego regionu. [...] [P]rowadzą do ujednoczenia się obrazu świata jako homogenicznej całości wzajemnie powiązanych elementów gospodarczych i wspólnej kultury [...].

<https://encyklopedia.pwn.pl>

13.1. Podaj nazwę zjawiska opisanego w tekście.

.....

13.2. Sformułuj pozytywny i negatywny skutek dla gospodarki rozpoznanego zjawiska.

Skutek pozytywny:

.....

.....

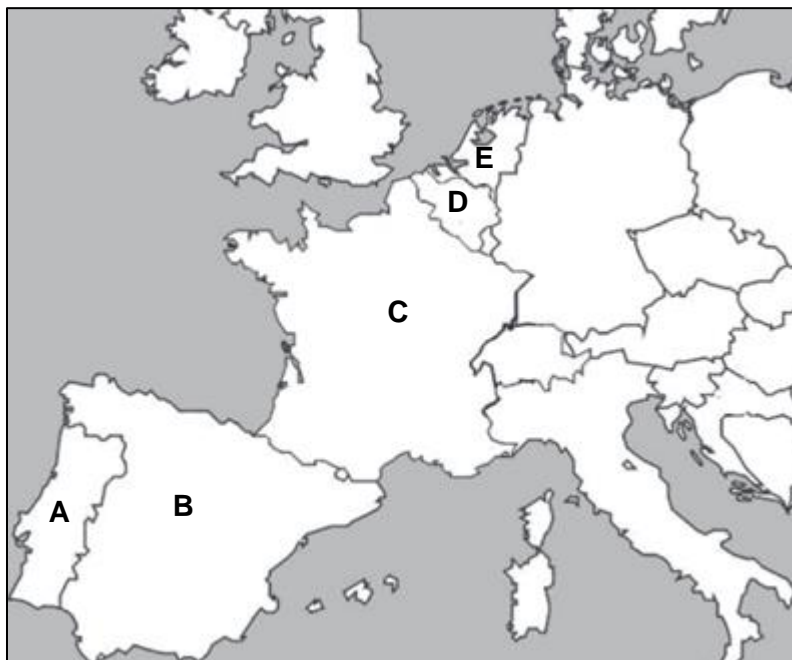
Skutek negatywny:

.....

.....

Zadanie 14. (0–2)

O konfliktach etnicznych w Europie



Na podstawie: <https://www.worldatlas.com>

Tekst 1.

Separatystyczny ruch kataloński dąży do uzyskania niepodległości Katalonii, podobna sytuacja panuje w Kraju Basków. [...] Duży wpływ na pogłębianie problemu ma sport, szczególnie piłka nożna. W Katalonii bardzo ważną rolę pełni Duma Katalonii, czyli FC Barcelona. W Baskonii jest to Athletic Bilbao – klub, w którym grają wyłącznie Baskowie. Kibicowanie swoim klubom dla mieszkańców tych terenów ma wymiar lokalnego patriotyzmu. Dlatego mecze piłkarskie [...] Primera Division z udziałem Athletic Bilbao są pełne baskijskiej dumy i przywiązania do tradycji.

<https://zpe.gov.pl>

Tekst 2.

Flamandowie i Walonowie [...] unikają terminu „naród”. Identyfikują się z [Państwem] tylko w dwóch przypadkach: pierwszy to sport, drugi – wszystkie sprawy dotyczące stosunków zewnętrznych. Z pewnością mieszkańcy Flandrii czują się bardziej związani z Holandią, zaś Walonii z Francją. Flamandowie są bardziej stanowczy w swoich żądaniach językowych i kulturalnej odrębności, co Walonowie odbierają jako dążenie do dominacji północnej części kraju.

[http://\[...\]puzzle](http://[...]puzzle)

Do każdego tekstu opisującego konflikty etniczne na obszarze państw Unii Europejskiej dopasuj nazwę państwa (oznaczonego na mapie literami A–E), w którym konflikty te mają miejsce. W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

| | | | | | | |
|----|----------|---|---|---|---|---|
| 1. | Tekst 1. | A | B | C | D | E |
| 2. | Tekst 2. | A | B | C | D | E |

Zadanie 15. (0–2)**Przepisy prawne *Prawo konsularne***

Art. 19.

W przypadku powzięcia wiadomości o tym, że obywatel polski jest traktowany przez władze państwa przyjmującego w sposób mniej korzystny niż wynika to z przepisów obowiązujących w tym państwie, noszący znamiona dyskryminacji lub niezgodny z międzynarodowymi standardami dotyczącymi praw człowieka, konsul podejmuje działania zgodne z prawem międzynarodowym i prawem państwa przyjmującego w celu ochrony praw tego obywatela polskiego.

Art. 20.

1. Konsul udziela pomocy obywatelowi polskiemu, w szczególności w razie poważnego wypadku lub ciężkiej choroby, aresztowania lub zatrzymania tego obywatela, w razie aktu przemocy, którego ofiarą padł obywatel polski, w razie zgonu obywatela polskiego lub konieczności nagłego powrotu obywatela polskiego pozbawionego środków finansowych do Rzeczypospolitej Polskiej albo do państwa zamieszkania (pomoc konsularna).

Art. 21.

1. W takim samym zakresie jak obywatelowi polskiemu konsul udziela pomocy konsularnej obywatelowi państwa członkowskiego Unii Europejskiej, które na terytorium państwa przyjmującego niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej, nie ma swojego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego, albo jeżeli nie może w danym przypadku udzielić pomocy konsularnej temu obywatelowi.

Dz.U. 2021 poz. 823 (stan prawny na 10 czerwca 2022 r.).

Oceń prawdziwość podanych informacji. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

| | | | |
|----|--|---|---|
| 1. | Jeżeli obywatel polski zostanie pozbawiony wolności, ma prawo żądać kontaktu z konsulem, który zadba o to, aby nie był on traktowany przez władze miejscowe gorzej niż obywatele innych państw. | P | F |
| 2. | Obywatel polski przebywający w państwie nienależącym do Unii Europejskiej, w którym nie ma polskiej ambasady, konsulatu zawodowego, ma prawo do pomocy konsularnej ze strony przedstawicielstw innych państw członkowskich Unii Europejskiej na równi z obywatelami tych państw. | P | F |
| 3. | W przypadku utraty paszportu konsul jest obowiązany do nieodpłatnego wydania dokumentu tymczasowego, który umożliwia jednorazowe przekroczenie granicy. | P | F |

Zadanie 16. (0–1)

O jednej z organizacji

Organizacja humanitarna prowadząca działania od ratujących życie szczepień, przez budowę szkół, po natychmiastową pomoc w sytuacji klęski humanitarnej – robi wszystko, aby ludziom żyło się lepiej. Pracuje w małych wioskach i z rządami państw, bo uważa, że każdy człowiek, niezależnie od miejsca urodzenia, koloru skóry czy religii, ma prawo do zdrowego i bezpiecznego dzieciństwa. Jej główna siedziba znajduje się w Nowym Jorku.

Na podstawie: [https://www\[...\]pl/O-nas/O-\[\]/Priorytety](https://www[...]pl/O-nas/O-[]/Priorytety)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Organizacja, której działalność została opisana w tekście, to

- A. Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).
- B. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO).
- C. Fundusz Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF).
- D. Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO).

Zadanie 17. (0–1)

O jednej z organizacji

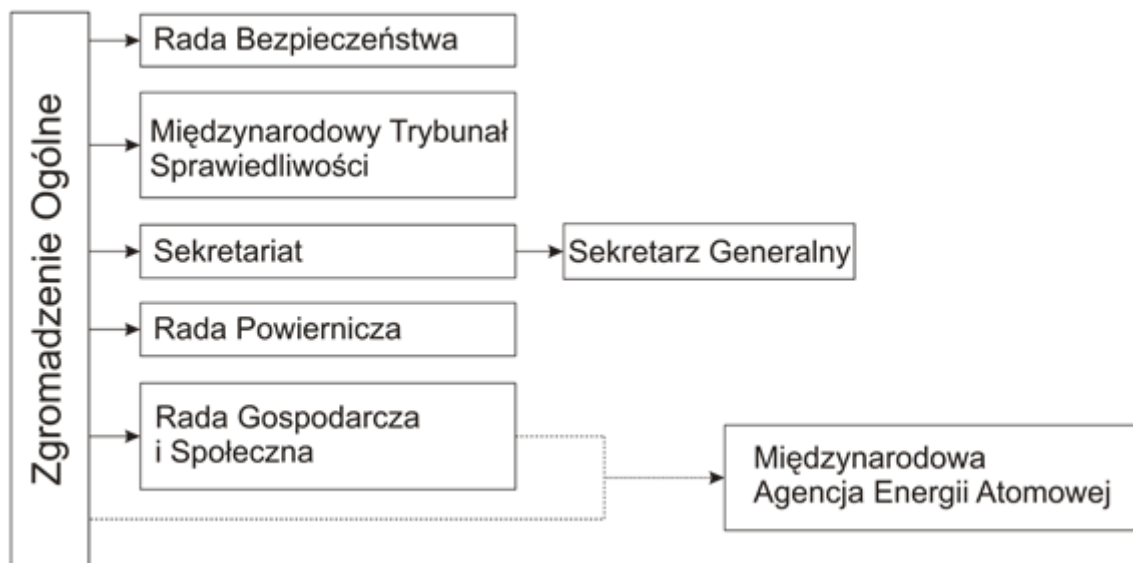
Jest ciałem 18 niezależnych ekspertów, które monitoruje wykonywanie Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych przez państwa-strony. Wszystkie państwa-strony są zobowiązane do przedkładania [organizacji] regularnych sprawozdań dotyczących wykonywania praw określonych w Pakcie. Państwa muszą złożyć pierwsze sprawozdanie w rok po przystąpieniu do Paktu, a potem na żądanie – na ogół raz na cztery lata. Spotyka się w Genewie i odbywa na ogół trzy sesje w roku.

Na podstawie: <https://unic.un.org.pl>

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tekst dotyczy

- A. Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.
- B. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- C. Międzynarodowego Trybunału Karnego.
- D. Komitetu Praw Człowieka ONZ.

Zadanie 18. (0–2)**Schemat. Struktura Organizacji Narodów Zjednoczonych**

<https://pl.wikipedia.org>

Uzupełnij tabelę, dopisując do zadań zapisanych w *Karcie Narodów Zjednoczonych* właściwą nazwę organu ONZ.

| | Fragmety <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i> | Nazwa organu ONZ |
|----|---|-------------------------|
| 1. | [...] [S]kłada się z pięćdziesięciu czterech członków Organizacji Narodów Zjednoczonych, wybranych przez Zgromadzenie Ogólne. [...] [M]oże badać międzynarodowe zagadnienia gospodarcze, społeczne, kulturalne, wychowawcze, zdrowia publicznego i pokrewne, opracowywać sprawozdania w tym zakresie [...]. | |
| 2. | [...] [S]kłada się z piętnastu członków Organizacji Narodów Zjednoczonych. [...] W celu zapewnienia szybkiego i skutecznego działania Organizacji członkowie nakładają na [nią] główną odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa [...]. | |

<https://unic.un.org>

Zadanie 19. (0–3)

O instytucjach Unii Europejskiej

Tekst 1.

Odpowiada za koordynowanie polityki państw członkowskich w konkretnych dziedzinach, takich jak: polityka gospodarcza i fiskalna, edukacja, kultura, młodzież i sport oraz polityka zatrudnienia.

Tekst 2.

Jest organem prawodawczym. Do jego kompetencji należy m.in. współudział w uchwalaniu budżetu oraz udzielenie Komisji absolutorium.

Tekst 3.

Przygotowuje i przedstawia projekt budżetu dla całej Unii Europejskiej. Prace w tym zakresie opierają się na wytycznych budżetowych na nadchodzący rok i na obowiązującym rozporządzeniu w sprawie wieloletnich ram finansowych (WRF).

<https://www.consilium.europa.eu>; <https://ec.europa.eu/info>; <https://curia.europa.eu>

Do każdego tekstu opisującego instytucję Unii Europejskiej dopasuj właściwą nazwę (oznaczoną literami A–D). W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwą literę.

- A. Rada Unii Europejskiej
- B. Parlament Europejski
- C. Trybunał Sprawiedliwości
- D. Komisja Europejska

| | | | | | |
|----|----------|---|---|---|---|
| 1. | Tekst 1. | A | B | C | D |
| 2. | Tekst 2. | A | B | C | D |
| 3. | Tekst 3. | A | B | C | D |

Zadanie 20. (0–1)

Fotografia



<https://www.pl.wikipedia.org.pl>

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na fotografii przedstawiono obrady

- A. Parlamentu Europejskiego.
- B. Zgromadzenia Ogólnego ONZ.
- C. Rady Północnoatlantycznej.
- D. Rady Bezpieczeństwa ONZ.

Zadanie 21. (0–1)**Fragmenc traktatu**

Artykuł 1.

Strony zobowiązują się, zgodnie z postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych, załatwiać wszelkie spory międzynarodowe, w które mogłyby zostać zaangażowane, za pomocą środków pokojowych w taki sposób, aby pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe oraz sprawiedliwość nie zostały narażone na niebezpieczeństwo, jak również powstrzymać się w swych stosunkach międzynarodowych od użycia lub groźby użycia siły w jakikolwiek sposób niezgodny z celami Narodów Zjednoczonych. [...]

Artykuł 5.

Strony zgadzają się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej z nich [...] będzie uznana za napaść przeciwko nim wszystkim i dlatego zgadzają się, że jeśli taka zbrojna napaść nastąpi, to każda z nich, w ramach wykonywania prawa do indywidualnej lub zbiorowej samoobrony, uznanego na mocy artykułu 51 Karty Narodów Zjednoczonych, udzieli pomocy Stronie lub Stronom napadniętym [...].

Dz.U. 2000 nr 87 poz.970 (stan prawny na 10 czerwca 2022 r.).

Rozstrzygnij, czy powyższy tekst jest fragmentem traktatu powołującego Organizację Narodów Zjednoczonych czy Organizację Paktu Północnoatlantycznego. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

.....

.....

Brudnopis

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–3)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne. | I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 5) wyjaśnia charakter procesu socjalizacji; [...] analizuje przypadki oraz przedstawia zalety i wady konformizmu [...]. |

1.1.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

konformizm

1.2.**Zasady oceniania**

2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie pozytywnego i negatywnego skutku.

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie pozytywnego lub negatywnego skutku.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Skutek negatywny:

Spółeczeństwo składa się z jednostek całkowicie podporządkowanych obowiązującym regułom, niechętnie wyrażających swoje zdanie z obawy przed ewentualnymi konsekwencjami.

Skutek pozytywny:

Postawa ta pozwala na właściwe funkcjonowanie systemu społecznego, zapewnia ład społeczny, pozwala uniknąć napięć, konfliktów społecznych [podporządkowanie się prawu – uleganie akceptowalnym normom społecznym].

Zadanie 2. (0–1)

| Wymagania ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|--|--|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...] z zakresu przedmiotu; 3) wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat zjawisk życia społecznego [...]. | I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 7) przedstawia podstawowe metody rozwiązywania konfliktów (mediacja [...]) oraz zalety i wady wskazanych rozwiązań. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: mediacja

Przykładowe uzasadnienie:

Osoba rozjemcy pomogła stronom we wzajemnej komunikacji, określeniu własnych interesów i nie narzucała własnego rozwiązania, tak jak ma to miejsce w przypadku arbitrażu.

Zadanie 3. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne. | I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 4) Przedstawia – z wykorzystaniem wyników badań opinii publicznej – katalog wartości afirmowanych w społeczeństwie polskim [...]. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 4. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|--|--|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...] z zakresu przedmiotu. | I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 8) charakteryzuje współczesne społeczeństwo i analizuje jego cechy (otwarte [...]). |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 5. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---------------------------------------|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: | I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: |

| | |
|--|--|
| 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem [...] oraz interpretacji innych źródeł (np. [...] schematy) z zakresu przedmiotu. | 9) rozpoznaje problemy życiowe młodzieży w społeczeństwie polskim i formułuje sądy w tych kwestiach. |
|--|--|

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P
2. P
3. F

Zadanie 6. (0–2)

| Wymagania ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem [...] oraz interpretacji innych źródeł (np. [...] schematy) z zakresu przedmiotu; 3) wykorzystuje informacje do tworzenia własnej wypowiedzi na temat zjawisk życia społecznego [...]. | I. Człowiek i społeczeństwo. Zdający: 9) rozpoznaje problemy życiowe młodzieży w społeczeństwie polskim i formułuje sądy w tych kwestiach. |

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie poprawnego argumentu i kontrargumentu.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie poprawnego argumentu lub kontrargumentu.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Argument:

- Życie społeczne przenosi się do sieci.
- Spędzanie większej ilości czasu w sieci powoduje, że przeznaczona jest mniejsza jego ilość na spotkania w rzeczywistości.

Kontrargument:

- W internecie można łatwo poznać innych ludzi.
- W sieci można utrzymywać wiele kontaktów z innymi ludźmi.

Zadanie 7. (0–3)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) wykorzystuje [...] wiedzę do interpretacji wydarzeń życia społecznego [...]. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 1) wykazuje różnice w przestrzeganiu praw człowieka w państwie demokratycznym [...]. |

Zasady oceniania

3 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne uzupełnienie czterech komórek tabeli.

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne uzupełnienie trzech komórek tabeli.

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne uzupełnienie dwóch komórek tabeli.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. art. 38

2. art. 75

3. art. 57

4. art. 73

Zadanie 8. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|--|---|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...] z zakresu przedmiotu. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 2) przedstawia rodzaje i przykłady organizacji pozarządowych; charakteryzuje działalność wybranych organizacji tego typu w Rzeczypospolitej Polskiej [...]. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 9. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych [...] z zakresu przedmiotu. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 4) wyjaśnia, jak można korzystać w Rzeczypospolitej Polskiej z dokumentacji gromadzonej w urzędach [...]. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 10. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych [...] z zakresu przedmiotu. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 5) przedstawia funkcjonujące w Rzeczypospolitej Polskiej Kościoły i inne związki wyznaniowe. 6) przedstawia szczegółowe prawa mniejszości narodowych [...] w Rzeczypospolitej Polskiej [...]. |

10.1.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

10.2.**Zasady oceniania**

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: tak

Przykładowe uzasadnienie:

- Utworzono diecezje (tekst 2.) na terenach zamieszkiwanych przez mniejszość ukraińską (tekst 1.).
- W tekście 1. została zawarta informacja, że mniejszość ta zamieszkiwała tereny południowo-wschodniej Polski (tam dominowali wyznawcy grekokatolicyzmu). Mniejszość ta w wyniku akcji „Wisła” zamieszkuje obecnie tereny północnej (woj. warmińsko-mazurskie oraz pomorskie) i zachodniej (zachodniopomorskie) Polski, gdzie została utworzona diecezja wrocławsko-gdańska.

Zadanie 11. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 1) pozyskuje i wykorzystuje informacje na temat życia społecznego, w tym politycznego. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 7) [...] wymienia partie polityczne [...] i nazwiska ich liderów [...]. |

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P
2. F
3. P

Zadanie 12. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 4) wykorzystuje swoją wiedzę do interpretacji wydarzeń życia społecznego, w tym politycznego. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 11) rozpoznaje przejawy patologii życia publicznego i wykazuje ich negatywny wpływ na życie publiczne; przedstawia mechanizmy korupcji i analizuje – z wykorzystaniem materiałów medialnych – jej udowodniony przykład. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: tak

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście opisany jest problem nadużycia stanowiska publicznego w celu uzyskania prywatnych korzyści. Rysunek satyryczny ilustruje łapówkarstwo. W obu przypadkach przedstawiono zjawisko patologiczne – korupcję.

Zadanie 13. (0–3)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 1) wyjaśnia i analizuje prawidłowości życia społecznego oraz wybrane współczesne procesy społeczne; | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 3) wyjaśnia pojęcie globalizacji i wykazuje jej formy i skutki w sferze polityki, kultury i społeczeństwa; diagnozuje wpływ na ten proces podmiotów prawa międzynarodowego; przedstawia najważniejsze wyzwania związane z procesem globalizacji. |

13.1.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

globalizacja

13.2.**Zasady oceniania**

2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie pozytywnego i negatywnego skutku.

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie pozytywnego lub negatywnego skutku.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Skutek pozytywny:

- zmniejszenie kosztów gromadzenia, przetwarzania i przesyłania informacji
- zmniejszenie kosztów transportu
- rozwój gospodarczy krajów nowo uprzemysłowionych i włączenie się ich do międzynarodowego podziały pracy
- rozwój giełd
- zmniejszenie protekcjonizmu w handlu międzynarodowym

Skutek negatywny:

- korporacjonizm
- wzrost poziomu bezrobocia np. na skutek przenoszenia przez korporacje produkcji i usług do krajów, w których jest tańsza siła robocza

Zadanie 14. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 4) przedstawia konflikty etniczne na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej; lokalizuje je [...]. |

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne zaznaczenie dwóch liter.

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne zaznaczenie jednej litery.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. B

2. D

Zadanie 15. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|--|---|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 6) przedstawia, na przykładzie placówek Rzeczypospolitej Polskiej, zadania ambasad i konsulatów. |

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
- 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
- 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1. P
- 2. P
- 3. F

Zadanie 16. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów [...] z zakresu przedmiotu. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 7) charakteryzuje cele i najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych [...]; przedstawia jej wybrane działania i ocenia ich skuteczność. |

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 17. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|--|---|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...] z zakresu przedmiotu. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 7) charakteryzuje cele i najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych [...]; przedstawia jej wybrane działania i ocenia ich skuteczność. |

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 18. (0–2)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|----------------------------------|---|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: |

| | |
|---|--|
| 3) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. | 7) charakteryzuje cele i najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych [...]; przedstawia jej wybrane działania i ocenia ich skuteczność. |
|---|--|

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. Rada Gospodarcza i Społeczna

2. Rada Bezpieczeństwa

Zadanie 19. (0–3)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 9) przedstawia najważniejsze instytucje Unii Europejskiej [...]. |

Zasady oceniania

3 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne zaznaczenie trzech liter.

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne zaznaczenie dwóch liter.

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne zaznaczenie jednej litery.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. A

2. B

3. D

Zadanie 20. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 10) przedstawia [...] najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego [...]. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 21. (0–1)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|---|
| I. Wiedza i rozumienie. Zdający: 3) przedstawia podstawowe kwestie dotyczące stosunków międzynarodowych. | III. Współczesne stosunki międzynarodowe. Zdający: 10) przedstawia [...] cele [...] Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego [...]. |

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego

Przykładowe uzasadnienie:

Są w nich zapisane główne zadania tej organizacji – utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa na świecie poprzez np. pokojowe rozwiązywanie sporów, a także pomoc zbrojną napadniętym państwom – członkom paktu.

Zadanie 22. (0–4)

| Wymaganie ogólne | Wymaganie szczegółowe |
|---|--|
| II. Wykorzystanie i tworzenie informacji. Zdający: 2) wykazuje się umiejętnością czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych [...] z zakresu przedmiotu. | II. Społeczeństwo obywatelskie. Zdający: 1) [...] przedstawia problem łamania praw człowieka w wybranym państwie niedemokratycznym. |

Zasady oceniania

4 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna, zawierająca dwa argumenty potwierdzające konieczność przestrzegania prawa oraz dwa przykłady łamania prawa.

3 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jeden argument potwierdzający konieczność przestrzegania prawa oraz dwa przykłady łamania prawa.

2 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jeden argument potwierdzający konieczność przestrzegania prawa oraz jeden przykład łamania prawa.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna, zawierająca jeden argument potwierdzający konieczność przestrzegania prawa albo jeden przykład łamania prawa.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Swobodne zrzeszanie się lub gromadzenie w celu pokojowego prezentowania swojego stanowiska buduje społeczeństwo demokratyczne. Społeczeństwo może kontrolować władzę i w sposób legalny wyrażać swoje niezadowolenie z podejmowanych decyzji. Obywatele państwa mogą zakładać np. partie polityczne, których program działania możliwy będzie do prezentowania szerszej grupie obywateli. W ten sposób możliwa jest demokratyczna zmiana władzy. Zrzeszając się np. w stowarzyszeniach, organizacjach pozarządowych (NGO), związkach zawodowych obywatele mogą zwracać uwagę na konkretne problemy, poszczególnych grup społecznych, mniejszości narodowych, etnicznych, religijnych, etc. I w ten sposób dążyć do oczekiwanych społecznie zmian. Nie można wyobrazić sobie

funkcjonowania państwa demokratycznego, które w pełni nie będzie respektowało prawa określonego w artykule 20 *Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka*.

Przykładów łamania przytoczonego powyżej prawa, zawartego w artykule 20 ust. 1 *Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka* we współczesnym świecie, jest wiele – ja przedstawię dwa. Pierwszy pochodził będzie z Republiki Białorusi, gdzie po ostatnich wyborach prezydenckich, władza w sposób niezwykle brutalny uniemożliwiła obywatelom wyrażanie swojego niezadowolenia z powodu sfałszowanych wyników wyborów prezydenckich. Drugi przykład pochodził będzie z Federacji Rosyjskiej, gdzie w zasadzie całkowicie zakazane jest organizowanie zgromadzeń publicznych nawet o charakterze pokojowym, które w jakikolwiek sposób mogą kontestować obecną władzę.